

D - magazín

Velikonoční speciál 2022



Začalo jaro. Křesťané procházejí křížovou cestou a oslavují, že život nakonec zvítězí nad smrtí. Kluci pletou pomlázky a dívky malují kraslice, na stolech stojí pečení beránci a čokoládoví zajíci.



*Koleda, koleda, prutek z vrby,
mlsný jazýček mě svrbí.
Koleda, koleda, holoubek,
dejte něco na zoubek...*

...Veselé Velikonoce! :-)

D-magazín

Vydáván pouze pro vnitřní potřebu
Domova pro seniory Světlo

Sídlo zařízení:

Drhovle 44,397 01 Písek

IČO: 708 69 812

Tel.: 382 789 611 – recepce

Datová schránka: ID: mvcki29

Redakční mail: social@dps-svetlo.cz

Odpovědná osoba pro vydávání

Mgr.. Martina Kolářiková, DiS.

www.dps-svetlo.cz

FB: Domov pro seniory Světlo

Drhovle a Písek

Číslo účtu: 2723271/0100

Distribuce: zdarma na nástěnky, do
dílů, kluboven a veřejných prostor
domova.



Přes překážky ke hvězdám

*Dějiny nás poučují, že
nejslavnější vítězové se
obvykle potýkali s velkými
překážkami, než triumfovali.*

*Zvítězili, protože se nedali
odradit svými porážkami.*

Bertie Charles Forbes

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

právě držíte v rukou první číslo letošního ročníku D-magazínu. Zahajujeme tím další, nový rok, na který jsme se všichni těšili a ke kterému jsme všichni vzhlíželi s nadějí, že bude lepší než předchozí dva roky, které jsme prožili ve strachu, obavách a nejistotě. Byly to náročné dva roky pro mnoho z nás, komplikované, plné změn, prošli jsme náročnou zkouškou, na kterou jsme se nemohli předem připravit. Boj s koronavirem nekončí, vir tu bude s námi ještě dlouho, ale měli bychom se s ním naučit žít a čelit mu. Věřím, že nastává období, kdy se budeme moci všichni vrátit k běžným radostem a starostem života, kdy budeme moci všichni volně dýchat a čerpat novou životní energii.

Zároveň bych touto cestou chtěla poděkovat všem zaměstnancům, celému týmu našich obou domovů v Drhovli i v Písku za příkladnou, lidskou a empatickou péči o naše klienty, kterou poskytovali po celé období koronavirové krize.

Nadchází doba velikonoční, nejvýznamnější křesťanský svátek, oslava zmrtvýchvstání Ježíše Krista, která přináší novou naději, optimismus a radost. Neděle po prvním jarním úplňku značí příchod Velikonoc. Velikonoce si pojíme s koncem zimy, s oslavou jara, se symbolem plodnosti. Je to čas veselí a rodinných tradic, pomlázky, krásných dekorací, zdobení a barvení vajíček, hodování.

Přeji Vám všem, vážení přátelé, abychom si udrželi rodinné tradice, sounáležitost, lásku, abychom si zachovali nadhled, optimismus a mohli vidět úsměvy na tvářích všech kolem nás.

Mgr. Šárka Nováčková

Pověřená ředitelka domova

JARO

*Když v dálce mizí
poslední hromádky sněhu
nastavuješ slunci tvář
i prázdné dlaně
S pletí žíznivou
barvami oslazenou
pokládáš vlasy na oltář
probuzeného jara
Rozechvěním opojená
pokorně velebiš sliby,
když ve svých úsměvech
hledáš nové zítřky*



„V životě nastávají nebezpečné situace, které by nás musely přivést ke vzpouře nebo uvrhnout v zoufalství, kdybychom stále znovu nezačínali s onou nadějí, která se naplno projeví při slavení velikonoční bohoslužby liturgie Veliké noci: Ježíš žije, vstal z mrtvých, Bůh ho vzkřísil. Potupná smrt na kříži nebyla posledním slovem. Velikonoce nám dávají dost světla, abychom putovali údolím stínů plni síly, důvěry a odvahy.“ (Johannes B. Brantschen)

VELIKONOCE

KDY SE SLAVÍ CÍRKEVNÍ SVÁTKY SPOJENÉ S VELIKONOCEMI

Rok	Popeleční středa (-46 dnů)	Květná neděle (-7 dnů)	Zelený čtvrtek (-3 dny)	Velký pátek (-2 dny)	Bílá sobota (-1 den)	Velikonoční neděle	Velikonoční pondělí (+1 den)	Nanebe vstoupení Páně (+39 dnů)	Seslání Ducha svatého (+49 dnů)	Nejsvětější Trojice (+56 dnů)	Boží tělo (+60 dnů)
2022	2. březen	10. duben	14. duben	15. duben	16. duben	17. duben	18. duben	26. květen	5. červen	12. červen	16. červen

Velikonoční neděle se slaví první nedělí po prvním jarním úplňku. Ale je nutné upozornit na následující fakta. Začátek jara je brán církevně a je to vždy 21. březen (rozhodnuto roku 325 na Nikajském koncilu), od začátku astronomického jara to může být až o dva dny později. Astronomické jaro může totiž začínat nejen 21. března, ale i 20. března a výjimečně dokonce i 19. března. Úplněk je vypočítán pomocí takzvaných cyklických výpočtů a od skutečného astronomického úplňku se může lišit až o dva dny.

Zdroj (29. 3. 2022): <https://kalendar.beda.cz/kdy-se-slavi-velikonoce>

Jak vychází Svatý týden letos, v roce 2022:

- Květná neděle - 10. dubna
- Modré pondělí - 11. dubna
- Šedivé úterý - 12. dubna
- Škaredá středa - 13. dubna
- Zelený čtvrtek - 14. dubna
- Velký pátek - 15. dubna
- Bílá sobota - 16. dubna
- Velikonoční neděle - 17. dubna
- Velikonoční pondělí - 18. dubna

Proč se slaví Velikonoce

Historie a význam Velikonoc – stručně

Velikonoce jsou „pohyblivé“ svátky. Nemají pevné místo, pevné datum v kalendáři jako např. Vánoce. Jsou původně svátky jara. Před cca 3500 lety dali ale kananejskému svátku jara zcela nový význam Židé svým svátkem Paschy: oslavou vyvedení a osvobození židovského národa z egyptského otroctví. Před dvěma tisíci lety Velikonoce dostaly současný význam Kristovou smrtí a zmrtvýchvstáním.

Smyslu (křesťanských) Velikonoc porozumíme na pozadí Velikonoc židovských:

Židé počítali čas lunárním způsobem, podle Měsíce a jeho viditelných fází. Měsíční novoluní bylo začátkem měsíce. Měsíc měl obvykle 29 dní. Vysvobození z Egypta se uskutečnilo v měsíci nisanu, kdy pastevecký národ hledal nové jarní pastviny pro ovce. Když se Židé usadili v Palestině, slavili vždy znovu tento „národní“ svátek ve stejné datum. Byli totiž vyvoleným národem a náboženský život a jejich národní dějiny byly zcela úzce spojeny.

Židovské Velikonoce (pesach)

Obsahem židovského svátku je oslava Boha - Zachránce (Spasitele). Židé si připomínají Boží záchranu z egyptského zotročení a slavné vyjití (exodus) z Egypta. Hospodin vysvobodil Izraelity celou řadou mocných zásahů. Na znamení Boží ochrany každá izraelská rodina obětovala Bohu beránka, který byl bez vady, a jeho krví potřeli rám dveří svého domu. Izraelité takto byli uchráněni před zkázou, která kolem nich přešla bez povšimnutí. Odtud pochází židovský název velikonoc: "pesach" - "uchránění, ušetření, přejití".

Křesťanské Velikonoce

Vyvedením Izraelitů z egyptského otroctví Boží záchranná iniciativa neskončila. Záchrana Izraelitů se stala předobrazem spásy člověka od všeho zotročení, ponížení, zla a smrti. Bůh totiž neopustil člověka, který se od něj odvrátil a upadl tak do područí zla a smrti.

Všechny starozákonní předobrazy a proroctví o spáse došly svého naplnění v Ježíši Kristu, jehož jméno v hebrejštině znamená: "Bůh zachraňuje, Bůh je spása". Ježíš sám zaujímá místo velikonoční oběti a stává se obětovaným beránkem bez vady. On, nevinný, bere na sebe hříchy i jeho důsledky: utrpení, nemoci, bolest a smrt. Dává svou krev na ochranu (pasch) pro všechny.

Ve smrti ale nezůstal. Byl vzkříšen. Otevřel tak cestu novou a věčnou, cestu skrze smrt a vzkříšení k definitivnímu "exodu" - vyjití, "pesachu" - přejití z tohoto světa zotročení a smrti do světa Božího. Tato cesta je otevřena pro každého z nás...

Svátek Velikonoc je oslavou a zpřítomněním naší spásy. Svátek Velikonoc je oslavou vzkříšeného Krista.

„Pán se rozhodl, že kvůli nám, kteří jsme jeho tělem, sám předem půjde naší cestou.“ (Svatý Augustin)

„Kristus byl vzkříšen jako první, v něm všichni dojdou života.“ (srov. 1 Kor 15,20-22)

Velikonoce znamenají

...že láska a život jsou silnější než smrt,
 ...že hrob není konečnou stanicí života,
 ...že pouta, která brání našemu životu, se rozvazují,
 ...že skrze vzkříšení můžeme objevit nový život,
 ...že ve víře v Ježíšovo vzkříšení můžeme zakoušet vzkříšení i
 my sami na sobě
 ...a že můžeme k životu probouzet i druhé.

Zdroj: <https://velikonoce.vira.cz/clanky/Proc-se-slavi-Velikonoce.html>



Poslední večeře, S. Ušakov

Josef Hora: Velikonoce

Také jsem se kdysi k tobě
 blížil za hlaholu zvonů,
 na zelené ratolesti
 padal květonosný dech.
 A pohledy milionů
 hořely v tvém utrpení,
 stoupaly jak ptačí hejna
 nad jezera střech.

List a květ a pták a vítr
 korunovaly den boží.
 Jenom stíny na zahradách
 ve tvar kříže kladly se.
 A jak vítr jimi houpal,
 ty tam, probodený noží,
 výškou mého snu jsi
 stoupal
 do nebeských bran.

Stromy vzpínaly své ruce,
 zvony v šat svůj oděly tě,
 křídla krve nesla nás
 nad bolest a zmar.
 A jak jsem stál na úsvitě,
 jaro plakalo mi v rukou,
 syn člověka odcházel jím
 do svých legendárních jar.

Postní období

S koncem masopustu začíná **Popeleční středou** čtyřicetidenní postní období. V kostelech dostávají věřící na čelo znamení popela. Postní období je dobou určenou k rozjímání a očištění se od hříchů a v neposlední řadě též k přípravě na nejdůležitější křesťanské svátky roku. Během období čeká na věřící celkem šest postních nedělí: *Černá, Pražná, Kýchavá, Družná, Smrtná a Květná*.

Černá neděle - je nazývána podle černého oděvu žen, který nosily kvůli smutku ze smrti Ježíše. Kromě názvu Černá se užívají i pojmenování Liščí nebo Pučálka. *Liščí neděle* je odvozena od zvyku, kdy hospodyňky pekly preclíky a zavěšovaly je na stromky. Dětem se pak vyprávělo, že je nadělila liška. Název *Pučálka* se pojí s typickým pokrmem z praženého hrachu. Pučálka se však nazývala i maškara vystrojená do oděvu z hrachoviny, která vcházela do stavení a pro zajištění bohaté úrody rozhazovala po světnici zrna hrachu.

Pražná neděle - druhá postní neděle se nazývá podle pokrmu z pražených, naklíčených zrn. Někdy se tato neděle označuje jako samometná. Už svým názvem evokuje smýččení, čištění a pulírování, kterému se více či méně dobrovolně hospodyňky věnovaly.

Kýchavá neděle - pokud si tuto neděli člověk kýchl 3krát za sebou, měl by si po celý rok užívat pevného zdraví. V historii se však tuto neděli též vzpomínalo na oběti moru.

Družebná neděle - postní neděle, při které se scházeli přátelé ke společnému posezení. Při těchto setkáních se konzumovaly typické koláče zvané "družbance". V tento den se také chodívalo na námluvy.

Smrtná neděle - Ač smutný název, je v tento den na mnoha vesnicích plný radosti a veselí. Konává se totiž rituál vynášení smrti a přinášení nového léta.

Květná neděle - týden před Velikonocemi je ve znamení Květné neděle, je to poslední den před nastávajícím pašijovým týdnem. Oblíbeným zvykem tohoto dne je trhání ratolestí, u nás obvykle proutků "kočiček". Ty se pak svěť v kostele. V některých oblastech se větvíčky jív svazují do velkých svazků zvaných "palmy", obdobné pugátky se podle krajových zvyklostí nazývají též "košťata", "ráhna" či "jehnídy".

Postní jídla

Protože nebylo už nic čerstvého, a do nové úrody bylo daleko, jedla se taková jídla, která nebyla náročná na množství surovin. Ve středověku k nim patřily polévky, kaše, sušené lesní plody, placky nebo chléb ze zbytků mouky smíchané s různými náhražkami. Církev připojila pravidelné a pro věřící povinné postní pátky, kdy se nesmělo jíst maso. Teprve později přibyla do jídelníčku další jídla, která jsou dnes považována za typicky postní (rybí maso, luštěniny, brambory). Ryby se v jídelníčku objevily až s rozvojem rybníkářství a s umělým chovem kaprů. Luštěniny se začaly na polích pěstovat ve velkém teprve v 17.-18. století. Totéž se týkalo pěstování brambor, které se u nás začaly ve větší míře pěstovat a konzumovat teprve na počátku 19. století.

Po Květné neděli následuje pašijový týden, tedy pro křesťany nejdůležitější období roku.

Zdroj: <https://www.vareni.cz/magazin/sestero-postnich-nedel/>

Vynášení smrti nemělo s křesťanskou liturgií nic společného, bylo straší než sama církev. Jeho původ musíme hledat v pohanských obřadech. Smrt totiž nepředstavovala nic jiného, než **zimu** a lidé ji už chtěli mít za sebou. Těšili se na jaro, slunce a teplo. Proto ji symbolicky odnášeli a zbavovali se jí.

Smrt představovala figurína, které se říkalo Morana, Mořena nebo Smrtholka. Na dřevěnou hůl obalenou hadry a slámou se navlékla dívčí košile. Obličej se domaloval a celá postava se ozdobila pentlemi, papírovými květinami a věnci. Někdy měla velké korále z bílých vyfouknutých vajec a zavěšené prázdné šnečí ulity. Mládež vynesla figurínu společně z vesnice a hodila do vody.



Přinášení léta

S vynášením smrti souvisí obyčej, který magicky naznačuje totéž, ale je mnohem veselejší – přinášení nového léta. Byla to dívčí záležitost, kolední obchůzka po vsi s koledami či říkadly. Zachovala se hlavně na Moravě, ale i v některých oblastech Čech obcházela děvčata s přáním dobré úrody ještě v polovině 20. století (např. na Velvarsku).

Svatý týden Velikonoc: Jaké jsou v něm dny a proč se tak jmenují

Květná nebo také Beránková, Palmová či Pašijová neděle – jde o šestou a zároveň poslední postní neděli. Slavila se památka vjezdu Krista do Jeruzaléma. Nejčastěji užívaný název se odvozuje od květů, kterými jsou vyzdobeny kostely.

Modré pondělí - název je odvozen od látky, která se ten den vyvěšuje v kostele.

Šedivé úterý - nemá žádné speciální zvyklosti.

Sazometná (škaredá) středa - den, kdy Jidáš zradil Krista. Hospodyňky vymetaly z komínů saze jako symbol konce zimy. Člověk se v tento den nemá mračit, jinak se bude mračit celý rok. V liturgickém kalendáři katolické církve je začátkem čtyřicetidenního půstu, do kterého se však nezapočítávají neděle. Je tedy vždy 46 dní před Velikonoční nedělí.

Zelený čtvrtek - existují dvě teorie názvů- buď se jmenuje podle zeleného mešního roucha nebo je zkomolením německého výrazu Greindonnerstag (lkavý čtvrtek) na Gründonnerstag (zelený čtvrtek). V tento den by se mělo jíst vše, co je zelené. Zvony umlkají a odlétají do Říma pro požehnání svatého otce.

Velký pátek - den, kdy byl Ježíš ukřižován. Vztahuje se k němu řada rituálů – např. otevírá se země a vydává své poklady, nemá se prát, byl to den bez práce, nepilo se mléko, nejedla se vejce, kuřáci nekouřili, nemají se půjčovat předměty, neboť mohou být očarovány zlou silou.

Bílá sobota - končí půst. Jméno je odvozeno patrně od velkého úklidu a bílení příbytků. V noci na neděli vstal Ježíš z mrtvých.

Boží hod velikonoční (Velikonoční neděle) Slavnost Zmrtvýchvstání Páně – nejdůležitější církevní svátek. Světil se slavnostní pokrm – mazance, chléb, vejce, beránek a víno.

Velikonoční nebo též Červené pondělí – chodí se na pomlázku, jde o starý pohanský zvyk, kdy muži vyplácejí proutkem ženy a ty jim na oplátku dávají vejce. Červená kraslice má speciální význam - je barvou Kristovy krve.

Bílá neděle je druhá neděle velikonoční, nově pokřtění toho dne nosili bílé roucho.

Den v týdnu	Zvyky
Květná neděle	je časem nošení nového oblečení a dnem, kdy je zakázáno pečení
Modré pondělí	je dnem, kdy se zahajuje velký úklid a přípravy na Velikonoce
Sedivé úterý	je symbolem pokračování v úklidu domácnosti, vymetání pavučin a utírání prachu
Skaredá středa	je dnem, kdy by se lidé neměli mračit, aby se nemračili po celý další rok
Zelený čtvrtek	je časem zelené stravy, která přináší zdraví po celý další rok
Velký pátek	varuje, aby si lidé nic nepůjčovali, nepracovali na zahradě (rytí, okopávání) a neprali prádlo
Bílá sobota	představuje blížící se čas oslav, kdy by lidé měli péct mazance a velikonoční beránky
Neděle – Boží hod Velikonoční	je slavnostním časem, kdy by si lidé měli pochutnávat na dobrotách a měli by mít na sobě nějaký nový oděv

VELIKONOČNÍ TRADICE

Eva Štanclová

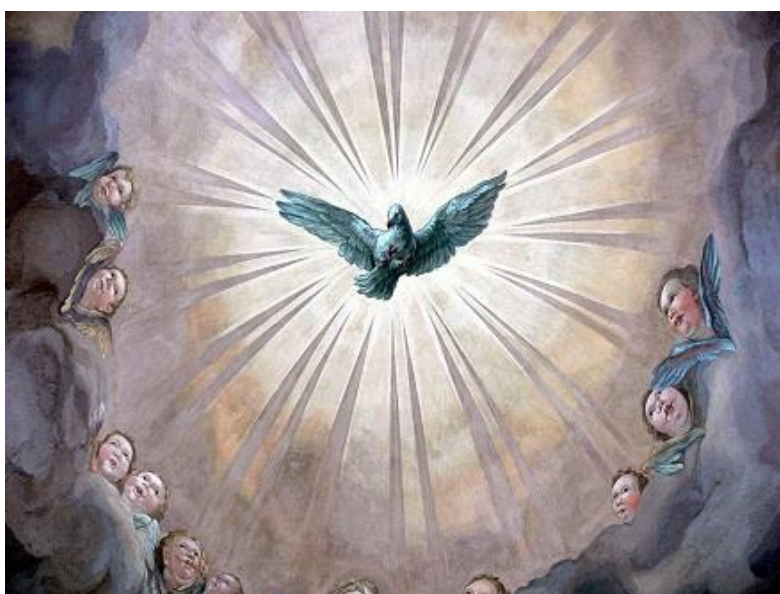
*Škaredá středa, Zelený
čtvrtek,
Velký pátek a Bílá sobota,
v pondělí pak hodování...
To nás ještě neleká.*

*Pomlázka, ta ať je
čerstvá,
Upletená z živých
proutků,
„holky“ pěkně vyšupeme,
Ať nesedí někde v koutku.*

*Koledníci chystejte se,
Nejlépe časně z rána,
Zdraví, krásu přejte
holkám,
babičkám i dámám.*

Letnice – neděle 5. června

S Velikonocemi úzce souvisí **Letnice**, seslání Ducha svatého, Boží hod svatodušní či svatodušní svátky. Označují křesťanský svátek slavený 50 dnů po Velikonocích a 10 dnů po Nanebevstoupení Páně. Svátek letnic pochází z židovského svátku týdnů. Teologicky se tento svátek vztahuje v židovství k předání Zákona na Sinaji a v křesťanství k seslání Ducha svatého na apoštoly po Ježíšově nanebevstoupení.



Úkol: Doplňte pojmenování dnů v týdnu během Velikonoc (Pašijového týdne).

..... středa sobota
čtvrtek neděle
pátek pondělí

Velikonoční symboly

○ Velikonoční pomlázka

Tradice šlehání žen a dívek pochází již ze 14. století. Manželé a milenci tehdy šlehali své protějšky. Splést proutky uměl tehdy nejspíš každý muž i kluk. Dnes se tato tradice pletení a předávání si umění z generace na generaci moc neobjevuje. Způsobeno je to možností koupit si již spletenou pomlázku.

Zajímavost: Pro pojmenování se používají především tři hlavní výrazy: české „pomlázka“, východomoravské a slezské „tatar“ a západomoravské „žila“. Jeho varianta žilka se objevovala na Vysokomýtsku, na východ od Plzně pak „žila“. V Čechách se na malých územích používalo i zvláštní označení „pamihoda“ (Rakovnicko) a „pamihod“ (Poohří) nebo „důtky“ (Pelhřimovsko). Na Moravě se kromě označení „tatar“ objevuje i „kyčka“ a „karabač“. Jeho varianta „korbáč“ se používala na východním okraji východomoravských nářečí a podoba „karabina“ se výjimečně objevovala v Čechách.

○ Vajíčka

Ve své podstatě vajíčko kromě jiných představuje nový život, plodnost, narození nebo také návrat jara. Různé zdroje uvádějí, že zvyk darovat vajíčka při svátcích jarní rovnodennosti zavedli již staří Egypťané. U nás se navíc vyvinula velká tradice malování kraslic.

○ Velikonoční beránek

Už za pohanských dob byl tento symbol rozšířen, symbolizuje čistotu, nevinnost a poslušnost, u židů pak symbolizoval člena Božího stáda a v křesťanství symbolizuje památku Ježíše Krista, tzv. Beránka Božího.



○ Velikonoční zajíček

Tento symbol pochází z Německa, kde právě dětem přináší zajíček vajíčka, a to hlavně čokoládová. U nás není tolik rozšířený, ale v některých částech republiky můžeme najít tradice, kdy děti hledají vajíčka schovaná zajíčkem nebo slepičkou či kohoutkem. V řecké a egyptské mytologii je symbolem štěstí, plynoucího času a krátkosti lidského života.

○ Symbol kříže

Symbol kříže nevznikl s křesťanstvím, je mnohem starší, znali ho už staří Egypťané, Číňané či Kréťané. Dnes je kříž nejdůležitějším symbolem křesťanství, protože Kristus, Boží Syn, byl odsouzen ke smrti ukřižováním. Trest ukřižování patřil k trestům výjimečně krutým a ponižujícím, na kříži končili ti, kteří si zasloužili pohrdání.

○ Velikonoční oheň

Tak jako jarní slunce znamená vítězství nad zimou, procitnutí po dlouhém studeném čase, stejně takový je příchod Ježíše o Velikonocích. Oheň se zapaluje a světí na začátku liturgie na Bílou sobotu při obřadech Velké noci.

○ Velikonoční svíce (paškál)

Svíce je důležitým symbolem ve všech kulturách, světlo je chápáno jako znamení života. Velikonoční svíce symbolizuje zmrtvýchvstalého Krista, který zvítězil nad smrtí. Podle staré tradice se svíce zapaluje od posvěceného ohně.



Velikonoce ve světě

Velikonoce jsou pro křesťany nejvýznamnější svátky v roce, neboť oslavují zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Pro ostatní lidi jsou oslavou jarního probouzení přírody. V mnoha zemích světa se velikonoční zvyky i jídelníčky poněkud liší.

SLOVENSKÉ Velikonoce jsou těm našim asi nejvíce podobné. Po jarním úklidu následuje zdobení domácnosti rozkvetlými větvíčkami a barevnými stužkami. Peče se zakulacený bochánek „paska“, který se spolu s barevnými vajíčky nosí do kostela posvětit. Velikonoční pondělí je den veselí, pomlázky a koledy. Na západě je obvyklá mrskačka, na východě polévání děvčat vodou nebo je házet do potoka či rybníka, aby převzala životadárnou fyzickou i duševní sílu vody. Na rozdíl od Čech a Moravy následuje odvetné úterý, kdy děvčata hochům s gusem oplácejí.

Také **NĚMCI** znají malování a barvení vajec. V různých částech země se tradice liší. Někde se konají velikonoční jízdy, při kterých stovky jezdců na koních zvěstují po kraji zprávu o zmrtvýchvstání Krista, jinde jsou Velikonoce velice hravé. Známé je třeba házení vajec přes střechu domu, které prý stavení ochrání před bleskem. Děti hledají vajíčka a dobroty, jež jim schoval zajíček.

Ve **FRANCI** podle legendy všechny zvony na Zelený čtvrtek odlétají do Říma, aby byly požehnány papežem. V noci ze soboty na neděli se vracejí plné čokoládových dobrot, které cestou trousí po celé Francii a děti je pak ráno hledají po všech zákoutích domů i zahrad. Po následné velikonoční mši se rodina sejde u stolu a hoduje. Na slavnostním stole nesmí chybět jarní zelenina, jehněčí, kůzlečí, králíčí ale ani vepřové maso, vejce, sladké pečivo v podobě beránků, hnízd, košíků nebo briošek.

V **ITÁLII** procházejí mnohými vesnicemi procesí, věřící se vydávají na křížovou cestu. Z kynutého těsta se pečou velikonoční holoubci ozdobení mandlemi. K snídani se na Velikonoční pondělí podává torta rustica, slaný koláč se zeleninou a vaječnou náplní. Hodovníci si rovněž pochutnávají na neapolském velikonočním dortu.

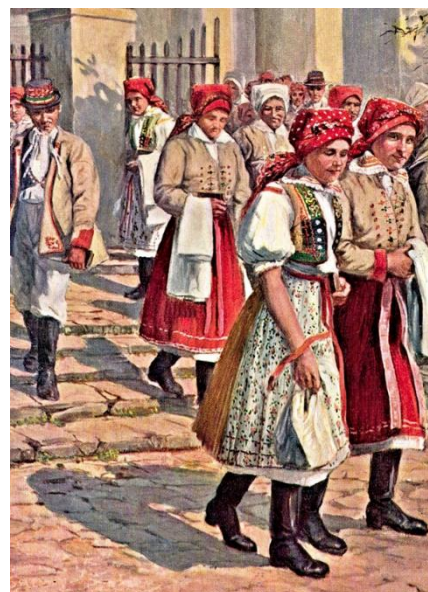
USA – americké děti hledají v trávě čokoládová vajíčka a zajíčky. Honu nazvanému „egg hunting“ se účastní desítky dětí. Oblíbené je též koulení vajíček z mírně se svažujícího kopce. Vejce, které se při srážce pochroumá, připadne protivníkovi. Tuto hru hrají i děti v **RAKOUSKU** nebo **ŘECKU**.

AUSTRALSKÝM dětem nepřináší čokoládové dobroty zajíček, protože je podobný přemnoženému králíkovi, který dělá tamním zemědělcům velké neplechy. Nahradil ho proto vačnatec s velkýma ušima, dlouhým čumákem, černobílým ocasem a šedou srstí, který je nazýván „Easter Bilby“.



Pranostiky z období velikonoce

- Na Velikonoce jasno, bude laciné máslo.
- Hezky-li na Boží hod velikonoční, s prací na poli zčerstva počni.
- Když na velikonoční neděli prší, na každé pondělí až do svatého Ducha pršeti bude.
- Velikonoce krásné úrodu nám dají, pakli slunce hasne, louky sucho mají.
- Je-li Zelený čtvrtek bílý, tak je léto teplé.
- Velký pátek deštivý, dělá rok žízňivý.
- Když na Velký pátek hřmí, na poli se urodí.
- Na Boží-li hody prší, suchou úrodu vysuší.



LETNÍ ČAS

Letní čas v roce 2022 začal platit velmi brzy v neděli ráno 27. března. Hodiny se posunuly o hodinu vpřed z 2:00 na 3:00. Každé jaro a podzim nás takový posun v čase čeká.

Standardním časem je ale čas, který platí v zimním období. Označení „zimní čas“ tedy není úplně přesné, měli bychom říkat standardní či běžný čas.

Na území dnešního Česka se s letním časem poprvé začalo za Rakouska-Uherska. Elektřina byla v té době drahá a nedostatečná, a když slunce svítilo i později do večera, dosáhlo se významné energetické úspory. Později byl ale zrušen a následně opět na pár let zaveden. Naposledy byl letní čas zaveden v roce 1979 v rámci tehdejšího Československa a od té doby už se drží dodnes.

Letní čas platí v celé evropské Unii a v dalších zemích světa včetně USA či Kanady. V Evropské Unii je změna času harmonizována a probíhá ve všech zemích ve stejný den, a to vždy poslední neděli v březnu a v říjnu. V jiných zemích světa jsou data změny času rozdílná, například v USA začíná letní čas o něco dříve a končí později než v Evropě. Zajímavostí je, že změna času probíhá i na jižní polokouli Země, ovšem opačně. V době zimního období u nás tam totiž mají léto.



EU rozhodla o zrušení změn času na letní a zimní. Kvůli pandemii koronaviru a kvůli neshodě na preferovaném čase v rámci zemí EU bylo však toto téma zatím odloženo. Neví se tedy, kdy proběhne poslední změna a který z obou současných "časů" bude vybrán jako stabilní. Nejméně do roku 2026 se čas ještě bude měnit.

"*Duben* si rád zaskotačí, hned se směje, hned zas mračí. Co přináší za dary? Pomlázku a maškary."

Podle dubna jsou pojmenovány některé události či věci, které se v tomto měsíci odehrály či vznikly. Dne 25. dubna 1848 císař Ferdinand I. udělil první ústavu v Habsburské monarchii – *Dubnovou ústavu*. V roce 1876 vypuklo v Bulharsku proti Osmanské říši *Dubnové povstání*. V dubnu roku 1941 začala *dubnová válka*, když německá a italská armáda zahájila invazi na území Království Jugoslávie.

- **Počasí**

Zdroj.: <https://www.treking.cz/pocasi/dlouhodoba-predpoved-pocasi-na-duben.htm>

• Apríl

První dubnový den se nazývá *april*. Asi 16. století si lidé v tento den vzájemně dělají drobné zlomyslnosti a žerty, novinářů pak dovoluje tradice překročit rámec serióznosti a vypustit tzv. kachnu. Problém pak nastává, že lidé neberou vážně ani některé vyloženě seriózní články. Předpokládá se, že svátek vznikl jako reakce na změnu ročního období ze smutné zimy na veselejší jaro.

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Apr%C3%ADl>

**Muž: " Byl jsem ti
nevěrný ."
Žena: " I já tobě. "
Muž: "1.apríl !!! "
Žena: "13. říjen. "** 😂😂😂😂😂

• Filipojakubská noc

Pálení čarodějnic, nebo také Filipojakubská noc, je poslední noc z 30. dubna na 1. května.

Kde tento svátek vznikl?

Filipojakubská noc je opředena řadou rituálů a symboliky už od pohanských dob. Její kořeny sahají do keltského svátku Beltain, který se slaví mezi jarní rovnodenností a letním slunovratem. Beltain byl radostným svátkem, kterým začínalo teplejší období v roce. Keltové tento den zapalovali nový oheň – symbol síly, energie, života a Slunce. Oheň měl také vše ochránit a očistit.

Proč název Filipojakubská noc?

Filipojakubská se jí říká proto, že v minulosti slavil svátek 1. května sv. Filip a Jakub. Vlivem liturgického kalendáře slavila křesťanská církev tento svátek na připomenutí dne, kdy byla vysvěcena římská bazilika s ostatky apoštolů Filipa a Jakuba.

A jak to bylo s čarodějnicemi, proč označení „pálení čarodějnic“?

Od středověku lidé věřili, že existují dny, kdy mají zlé síly větší moc než jindy. Báli se ďábelského zla zasílaného na zem v podobě čarodějnic. Od 15. století vládl Evropou panický strach z čarodějnic a uhranutí. I vysoce vzdělaní lidé o čarodějnických silách nepochybovali. Církev vedla tzv. čarodějnické procesy, při kterých zahynulo mnoho nevinných lidí. Z čarodějnictví byli obviňováni lidé, kteří kritizovali církevní dogmata, chování představitelů církve nebo řekli něco v nevhodnou dobu. Odsouzené ženy a muži byli mučeni, a pokud se „čarodějnictví“ prokázalo, byli upáleni. Čarodějnické procesy ukončila až Marie Terezie v druhé polovině 18. století. Poslední čarodějnický proces se konal v roce 1950 v Belgii.

Lidé na ochranu před čarodějnicemi používali různé praktiky celoročně, obzvláště před Filipojakubskou nocí a ještě následující den, např. uklízeli, pálili smetí, zapalovali ohně, praskali bičem, pískali. Věřili, že se čarodějnice bojí svěcené vody, svěcených větvíček, hluku a zařikávání, kde jmenovali svaté. Před čarodějnicemi se také bránili kreslením kruhů na vrata. Věřili tomu, že o filipojakubské noci čarodějnice létají na košťatech a slétávají se na kopcích, kde vykonávají nečisté praktiky a rituály.





VRBOVÁ PÍŠTALKA (Jaroslav Seifert)

U potoka vrba stará
první probouzí se z jara.
Prutek rovný jako svíčka,
nůž - a je z něj píšťalíčka.

Ještě v trávě leží zmrazky
a už kvetou sedmikrásky.
A už zní to z měkké kory,
až se zelenají hory.

Poslední led počne pukat,
louka je hned samý dukát.
Proto z jara každá včela
ihned ze zlata je celá.

Ještě jednou píseň krátce,
už jsou ptáci na zahrádce.
Nápěv je pak čím dál sladší,
provází jej píseň ptačí.

Zazněl vzlyk a v téže chvíli
květy strom už obalily.
Napřed bílé - to jsou třešně,
škoda, odkvétají spěšně.

A když tón se ozval znova,
štěpy vzkvetly do růžova.
A pak zněla jako flétna,
bylo na prvního května.

Jak je to dnes?

V dnešní době je večer 30. dubna spojen se zábavou. Téměř každá obec pořádá „pálení čarodějnic,“ kdy se večer zapálí velký oheň, sejde se rodina, přátelé a sousedé, děti se oblečou do čarodějných kostýmů, opékají se buřty. Tato noc je prý nejplodnější z celého roku, tak se to může hodit všem, kteří si přejí dítětko. A to je mnohem lepší, než upalování žen, kvůli strachu ze zlé čarodějné moci.

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Apr%C3%ADl>

Pranostiky vycházejí z dlouhodobých historických pozorování. V jistém ohledu předcházeli meteorologii a jejím meteorologickým modelům.

Pranostiky na duben:

V tomto měsíci jest obvyčejně mnoho silných větrů, nato hned sníh, déšť, kroupy, slunečnost, a protože stále proměnitelné povětrí, že se sotva v celém roku takové nalézá.

- Březen za kamna vlezem, duben, ještě tam budem.
- Prší-li na 1. dubna, bývá mokrá máj.
- Mokrý duben přislubuje dobrou sklizeň.
- Hodně-li v dubnu vítr duje, stodola se naplňuje.
- Chladnější duben bez sněhu – jasný a teplý květen.
- Je-li v dubnu krásně a povětrí čisté, bude květen nepříjemný jistě.
- Na mokrý duben přichází suchý červen.
- Bouřky v dubnu zvěstují dobré léto.
- Jaký duben – takový říjen.
- Mokrý duben a máj chladný - k sýpkám, senu přístup žádný.
- Sníh dubnový hnojí, březnový tráví.
- Teplé deště v dubnu, teplé dny v říjnu.
- Duben hojný vodou – říjen vínem.
- Panská láska a dubnový sníh za mnoho nestojí.
- Mokrý duben přislubuje dobrou sklizeň.
Hrom v dubnu - dobrá novina, mráz květů více nepostíná.
- Ondřej mosty staví, Jiří je odplaví.
- Jiří a Marek - mrazem nás zalek.
- Je-li na svatého Jiří krásně, bude po něm jistě ošklivo.
- Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.
- Jiří a Marek - mrazem nás zalek.
- Svatého Marka deštivo - sedm týdnů blátivo.
- Na svatého Marka, brambor plná jamka.

Pro bystré hlavy... Kvízy pro pozorné čtenáře 😊.

Velikonoce

1. Který den odlétají zvony do Říma?

- a) Sazometná středa
- b) Zelený čtvrtek
- c) Bílá sobota

2) Beránek je symbolem

- a) Kristovy loajálnosti, poslušnosti a obětavosti
- b) Konce půstu a začátek hodování
- c) Tento zvyk nemá základ v křesťanství

3. Tradiční „jidášky“ symbolizují:

- a) Jidášův dlouhý nos
- b) Provaz, který stál Jidáše život
- c) S Jidášem mají společné pouze jméno

4. Pašijový týden je týden kdy:

- a) Křesťané si připomínají smrt a vzkříšení Ježíše Krista
- b) Období oslavy jara – týden oslav a veselí
- c) Období, kdy se hladoví na důkaz smutku ze smrti Ježíše

5. Velikonoční vigilie je:

- a) Bohoslužba v předvečer svátku
- b) Noc, kdy byl ukřižován Ježíš Kristus
- c) Období, kdy Jidáš zradil Krista

6. Pondělí v období pašijového týdne se nazývá:

- a) Oranžové
- b) Modré a někdy žluté
- c) Modré a někdy zelené

7. Na Velký pátek bychom neměli nikomu nic půjčovat, protože:

- a) Daný předmět může být očarován zlou silou
- b) Půjčenou věc by nám nemusel dotyčný vrátit
- c) Země by za trest nevydala své poklady

8. Letnice označují:

- a) Blížící se léto a slaví se hned po pálení čarodějnic
- b) Jedná se o synonymum pro Velikonoční pondělí
- c) Svátek, který se slaví 50 dní po Velikonocích

Pálení čarodějnic

1. Jak se neříká noci z 30. dubna na 1. května?

- a) Svatopetrská
- b) Valpuržina
- c) Filipojakubská

2) Tradije se, že tato noc je vhodná...

- a) ...zapálení májky
- b) ...rozhodnutí, stát se hasičem
- c) ...početí dítěte

3. Jak se říká sletu čarodějnic?

- a) Majáles
- b) Sabat
- c) Sabaton

4. Oheň při pohanských oslavách sloužil jako...

- a) ...zdroj tepla k přípravě jídla
- b) ...očistný rituál
- c) ...osvětlení stolu při hodování

5. V kterém období bylo pronásledování čarodějnic?

- a) 11. – 13. století
- b) 15. – 18. století
- c) 7. – 10. století

6. Keltským oslavám jara se říkalo:

- a) Satanova noc
- b) Valentine
- c) Beltain

7. Původně pálení ohňů nemělo pevný termín. K čemu se vázalo?

- a) K úplňku mezi jarní rovnodenností a letním slunovratem
- b) K příchodu podzimu
- c) K prvnímu jarnímu dni

8. Poslední čarodějnický proces se konal:

- a) V roce 1950 v Belgii
- b) V roce 1915 ve Francii
- c) V roce 1848 na území dnešního Německa

VELIKONOČNÍ OSMISMĚRKA: Tři kuřátka spadla do velikonočních barviček. Jaké barvy to byly, zjistíte v tajence.

BABIČKA | BARD | BERÁNEK | BŘEH | CÁRY | DEKA | HOLEŇ | HORAL | LEDEN | KILA
KANEC | KEČUP | KOLÁČ | KOLÍK | KOSATEC | KOUŘ | KRKAVEC | KRUMPÁČ | KUŘE
LAVIČKA | LOUKA | MAZANEC | MLHA | MRAK | OBILÍ | OBLAKA | OVCE | OVES | PADÁK
PASEKA | PLUH | PRECLÍK | SELKA | SKOBA | SOUDEK | VELIKONOCE | VLASY
VŘETÁNKO | VÝR | ZEBRA | ZOUBEK

Přesmyčky

KAJOČVÍ
KAČÍZEJ
NIVOKECILO
MÁZOLAPK
KAHEČAŘT
KOŘUTÁK
ZEMANAC
KÁBENRE
SARCLEKI
VAKINÁD



Zkuste doplnit velikonoční říkanky těmito slovy:

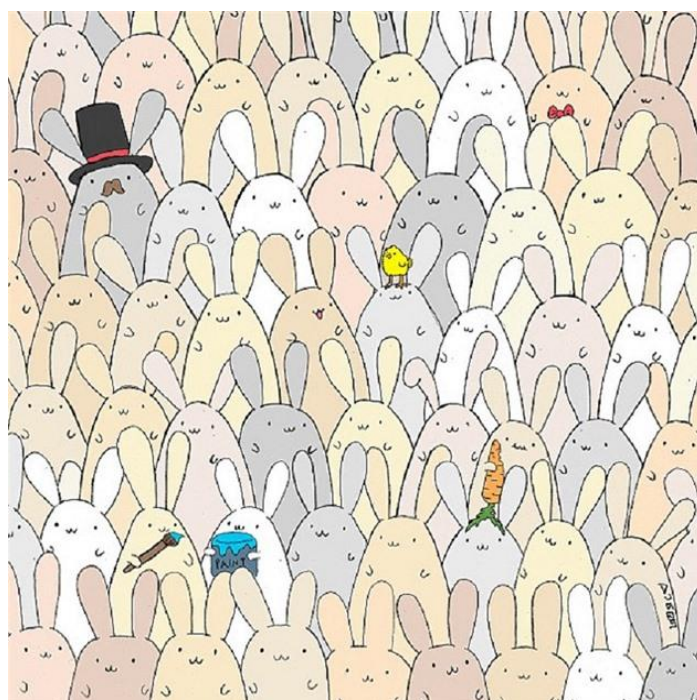
potoka	koledníček	pomůžte	rybníčka
červené	proutí	malý	zlatičká
bílý	vajíčka	hastrman	vám

Panímámo,, darujte nám vajíčka,
nedáte-li, uteče slepička, do
horního rybníčka a z do louže, kdo jí
odtud

Já jsem koledníček, tetičko, přišel jsem si
provajíčko. Pro vajíčko červené, pro
koláček, jak vám je ten milý?

Řežu proutky u, hastrmanka na mě
kouká..... se rmoutí. že mu řežu

Najdete vajíčko mezi zajíčky?



Řešení přesmyček: vajíčko, zajíček, velikonoce, pomlázka, řehtačka, kuřátka, mazanec, beránek, kraslice, nádivka.

 Státní hrad a zámek Český Krumlov ležící ve stejnojmenném městě je významnou architektonickou památkou. Jeho původ sahá do 14. století, ale poslední přestavby trvaly až do 19. století. Na zámku mimo jiné sídlil...										
POMŮCKA: NT, TBC, TLA	JEDNÁNÍ	1. DÍL TAJENKY	INICIÁLY ZPĚVÁKA AMIRIHO	NEMOCNICE S POLIKLI- NIKOU ZKR.	ZÁJMENO UKAZOVACÍ		OTEC ZASTAR.	ÚPLNÁ	BOLEST V BEDRECH	BÝVALÁ JEDNOTKA JASU
ČERNOCH ZASTAR.						JEDOVATÁ BYLINA				
ČÁSTI OBILÍ						PÍSEMNÁ ZKOUŠKA MZDA				
CHEM. ZN. CERU			POM. TECH. PRAPORY ZAKULA- CENĚ				SPZ LITOMĚŘIC TOHO ČASU ZKR.			OZVĚNY
OZVĚNA				BOHOSLUŽ. STOLY ZNAČKA APERITIVU						
 TUBERKU- LÓZA ZKR. ŘÍMSKÝCH 1555					AČKOLIV KRÁTKÝ KABÁT			CITOSLOVCE POVZDECHU TVOJE OSOBA		
PROMINUTÍ TRESTU							DŘEVĚNÉ STROPY VODNÍ HLODAVEC			
POTOMEK						OSOBNÍ ZÁJMENO STAV BEZ SVĚTLA			2. DÍL TAJENKY	POCTY MN. Č.
LÉKAŘSKÁ KOMORA ZKR.			DRUHY OBRAZŮ SLOVAN					VELKÁ CENA ZKR. AMER. ZVÍŘE		
DRUH SOVY				ZTRATIT VĚDOMÍ PEVNOST						
 CIZÍ ŽENSKÉ JMÉNO CHEM. ZN. OLOVA					MONGOL. PASTEVCÍ VŘENÍ					
POSUNUTÍ						AUTOMOTO- KLUB ZKR. POVEL PRO PSA				ČESKÝ HEREC JAROMÍR ???
INICIÁLY ZPĚVÁKA DYLANA			PLAZ HUDEBNÍ ŽÁNŘ				AUTOMOB. ORIEN. SOU- TĚŽE ZKR. NEDOBROTY			
 INICIÁLY HERCE RAŠILOVA		DŽUDISTIC- KÝ CHVAT ZÁPOR						IN. POSTRÁ- NECKÉHO INIC. REŽIS. PAVLÁSKOVÉ		
ODCHYLKA STŘELY					ULICE SLOVEN.					
REPTÁNÍ HOVOR.					NAPOLO					

Zdroj: <https://www.kampocesku.cz/clanek/30528/krizovka-ke-stazeni-pp-10-2021>